

Třicetiletá válka. Termín, který již sám o sobě vzbuzuje bohaté asociace a přitahuje pozornost. Období pod ním se skrývající prošlo za více než tři a půl století kuchyní bezpočtu historiků. Zkoumáno bylo zpočátku zvláště především z hlediska svých politických a diplomatických dějin, jen pozvolna se přidávaly poznatky z jeho dějin hospodářských, sociálních, demografických, kulturních, i z jeho dějin všedního dne, jak nám je ve svém nesmrtelném vylíčení Simpliciových příhod zanechal Hans Jakob Christoffel von Grimmelshausen a na rytinách neméně barvitě znázornil Jacques Callot. Již k těmto současníkům války se přidávali první dějepisci, snažící se zanechat budoucím pokolením co nejvěrohodnější vypsání konfliktu, který tehdy hýbal celou Evropou a ve středověku, ani dlouho poté, neměl analogii. Monumentální Theatrum Europaeum, vyprávějící den po dni příběh dlouhé války s fascinujícími detaily o padlých a zajatých, zaujalo přední místo jak v historiografii, tak v knihovědě. Dosud nikdy jako během oněch třiceti let nezaplnilo stránky dějepisu tolik vynikajících generálů a monarchů v tak krátkém časovém úseku. Životní osudy nejzářivější hvězdy Albrechta z Valdštejna si vyhradily tisíce popsaných stránek, vstoupily do beletrie i na divadelní scénu. Valdštejnovi nadřízení, partneři, protivníci i spolubojovníci zůstali sice poněkud v jeho stínu, ale rovněž muži jako Ferdinand II., Kristián IV. Dánský, Gustav II. Adolf, Fridrich Falcký, Richelieu, Banér, Torstensson a mnozí další našli své životopisce a uplatnění v moderních učebnicích.